

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE

Aan Veertien, Gemeente Nederweert

Struyk Verwo TBS-SVA

27 APRIL 2021

Contactpersoon

Dirk Knapen

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018

5200 BA 's-

Hertogenbosch

Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Onderzoeksgebied	4
1.3	Toekomstige ontwikkelingen	6
1.4	Administratieve gegevens	6
1.5	Doel van QuickScan	7
1.6	Werkwijze	7
2	QUICKSCAN	8
2.1	Beleid archeologie	8
2.2	Bekende archeologische waarden	11
2.2.1	AMK-terreinen	12
2.2.2	Archis 3: Vondstlocaties en eerder uitgevoerd onderzoek	12
2.3	Verwachting archeologie	12
3	CONCLUSIE EN ADVIES	16
3.1	Conclusie	16
3.2	Advies	16
	BRONNEN	18
	COLOFON	19

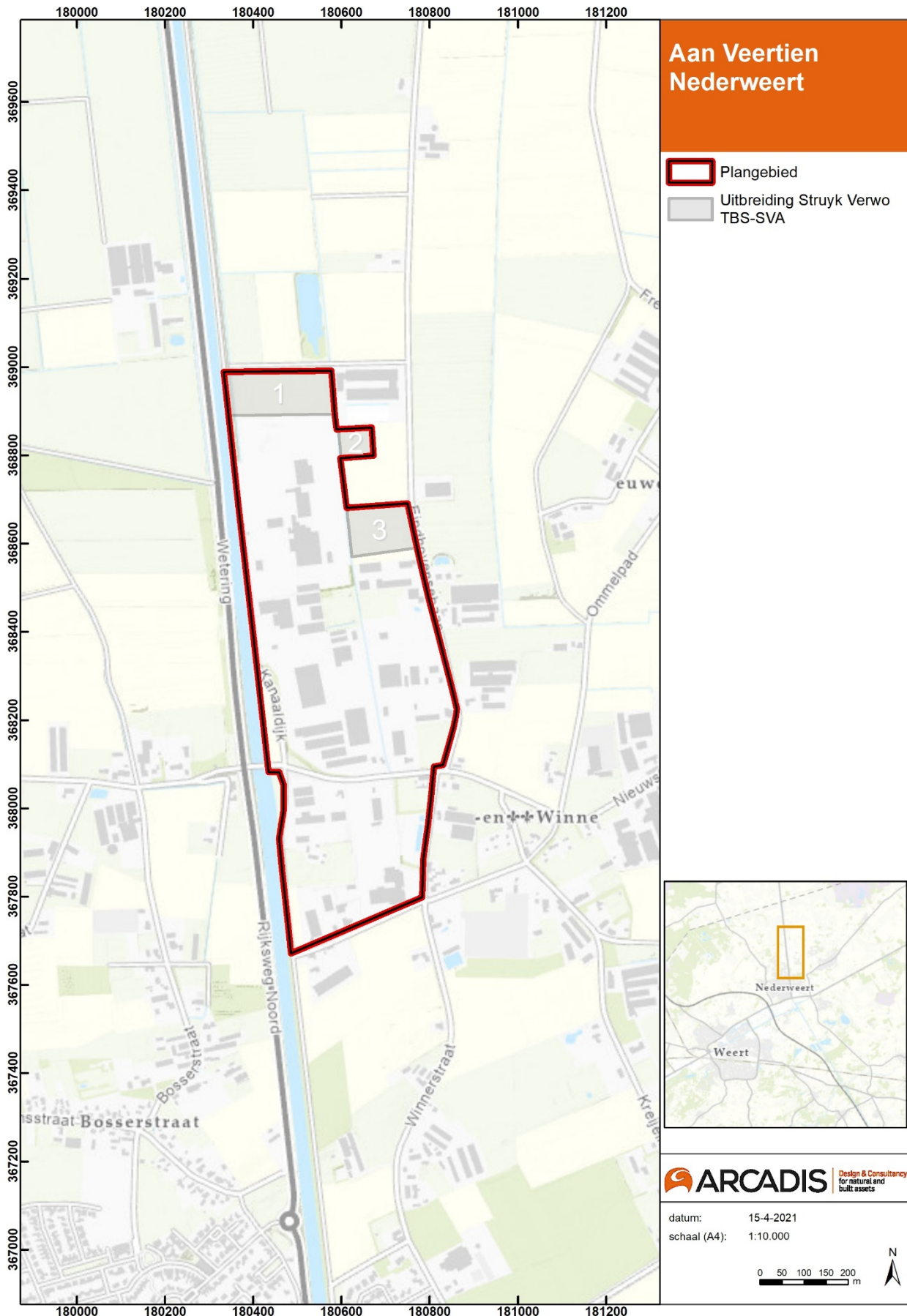
1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het kader van de nieuwe uitbreidingsplannen van Struyk Verwo TBS-SVA binnen het bedrijventerrein Aan Veertien in Nederweert wordt deze QuickScan Archeologie opgesteld. Voorliggende Quickscan heeft als doel inzicht te krijgen in het risico op het aantreffen van archeologische resten in de uitbreidingszones van het plangebied.

1.2 Onderzoeksgebied

Het plangebied ligt ten noorden van Nederweert/Budschop aan de oostzijde van de kanaaldijk en de Zuid-Willemsvaart (Figuur 1). De door Struyk Verwo TBS-SVA te ontwikkelen percelen bestaan momenteel uit gras- en bouwlanden. De drie locaties voor uitbreiding zijn te zien in Figuur 1. De uitbreidingen hebben in totaal een oppervlakte van ongeveer 4,4 ha. Het plangebied waarbinnen het bedrijventerrein wordt ontwikkeld heeft een oppervlakte van ongeveer 44 ha. Alleen binnen de uitbreidingslocaties 1, 2 en 3 worden bodemroerende ingrepen gepland. Om toch een volledig beeld van de archeologische verwachting binnen het plangebied voor het bedrijventerrein te krijgen, wordt naast de drie ingreeplocaties ook naar het totale plangebied gekeken. De definitieve diepte en oppervlakte van de maatregelen zijn bij het schrijven van de QuickScan niet bekend.

Figuur 1. Plangebied Aan Veertien.

1.3 Toekomstige ontwikkelingen

De inrichtingsplannen van de bedrijven Struyk Verwo TBS-SVA zijn nog niet beschikbaar. Er zijn nog geen gegevens beschikbaar over de geplande diepte van de bodemingrepen. De ingrepen gaan plaats vinden binnen de zones 1, 2 en 3, te zien op Figuur 1.

1.4 Administratieve gegevens

Arcadis Projectnummer	C05022.214137
Projectnaam	Aan Veertien
Plaats	Nederweert
Gemeente	Nederweert
Provincie	Limburg
Coördinaten (X,Y) Centrumcoördinaat	155000 x 463000
Oppervlakte plangebied	74.117 m ²
Uitvoerder	Arcadis Nederland BV
Contactpersoon	Dirk Knapen Arcadis Nederland B.V. Dirk.knapen@arcadis.com
Opdrachtgever	Struyk Verwo TBS-SVA
Uitvoeringsperiode onderzoek	April 2021
Beheerder en plaats documentatie	Arcadis Nederland BV, locatie Arnhem

Tabel 1: Objectgegevens onderzoek.

1.5 Doel van QuickScan

- De QuickScan heeft als doel inzicht verschaffen in de archeologische waarden die zich in het plangebied bevinden of verwacht worden;
- Aan de hand van de QuickScan wordt een inschatting gegeven van de risico's op het verstoren van archeologische resten binnen de planvorming;
- Aan de hand van de QuickScan wordt een advies opgesteld over de eventuele noodzaak tot archeologisch onderzoek of omgang met archeologische resten.

1.6 Werkwijze

De werkzaamheden bestaan uit het opstellen van een QuickScan archeologie. De QuickScan is geen KNA (Kwaliteitsnorm Archeologie) conform document. Voor deze QuickScan zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Archeologische Monumentenkaart (AMK)
- Archeologische verwachtingskaart en beleidskaart van de gemeente Nederweert
- Bestemmingsplan Bedrijventerrein Aan Veertien; www.ruimtelijkeplannen.nl
- Het Minuutplan van 1844
- Archeologisch Informatiesysteem Archis3; Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed (RCE)

2 QUICKSCAN

2.1 Beleid archeologie

Het juridisch- en beleidskader wordt gevormd door het Verdrag van Valletta 1992, de Erfgoedwet 2016, de Monumentenwet 1988, de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het provinciaal beleid en het gemeentelijk beleid.

Op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert is te zien dat het plangebied verschillende archeologische beleidszones raakt. Het geldende beleid voor deze zones wordt in Tabel 2 beschreven.

Uitbreidingslocatie 1

Uitbreidingslocatie 1 raakt een gebied waarin al archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden (Groen omljnd). Daarnaast geldt voor deze locatie geen verwachting op het aantreffen van archeologische resten en geen onderzoekspllicht (tenzij MER-pllichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer). Er hoeft voor deze locatie geen archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Uitbreidingslocaties 2 en 3

Op de verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert is te zien dat uitbreidingslocaties 2 en 3 zijn gelegen in een gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde (categorie 6). Hiervoor geldt geen onderzoekspllicht (tenzij MER-pllichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer).

Daarnaast bevinden deze locaties zich binnen het Provinciaal Aandachtsgebied van de provincie Limburg (Provincie Limburg, 2008). Het betreft het Eiland van Weert dat bestaat uit een oud bouwlandcomplex dat het dekzandlandschap overdekt. De periferie van het complex bestaat uit natte lager gelegen gebieden zoals de Peel en enkele beekdalen. Tot op heden heeft de provinciale status van het centrale dekzandeiland als 'Provinciaal Aandachtsgebied' niet geleid tot een beleidsmatige meerwaarde boven het gemeentelijke beleid.

Het totale plangebied

Het noorden van het plangebied raakt zones met een lage archeologische verwachtingswaarde (Zie hierboven). Meer naar het zuiden toe raakt het plangebied een zone met een hoge verwachtingswaarde (categorie 4). Daarnaast raakt het plangebied een zone met archeologische waarde (categorie 3). Dit betreft een AMK-terrein. Voor een zone in het zuidwesten van het plangebied is aangegeven dat daar al archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden.

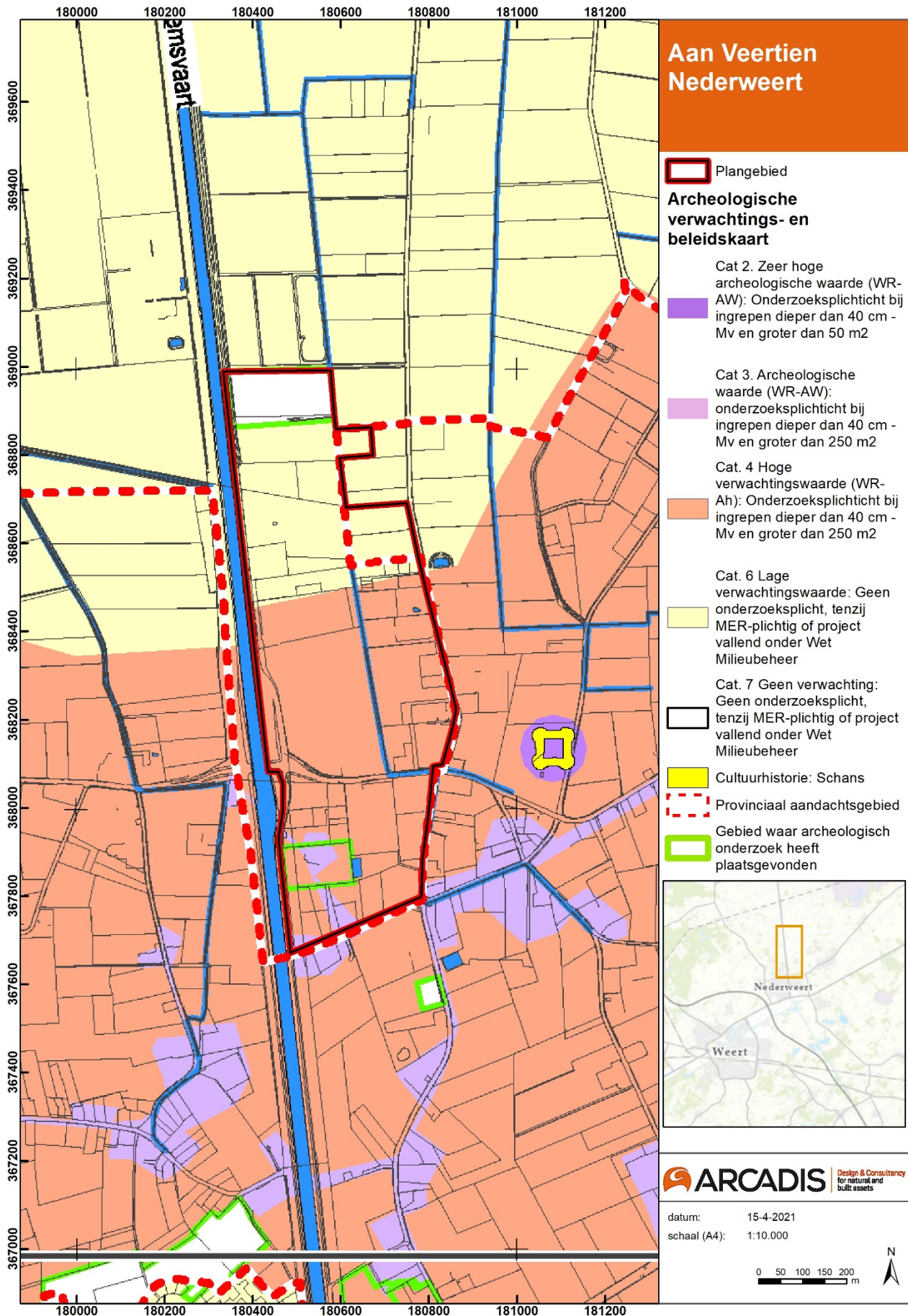
Op ruimtelijkeplannen.nl wordt geen plekinfo archeologie weergegeven. De archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert is vigerend.

Categorie	Beleid omgang met archeologie
Categorie 2. Gebieden van (zeer hoge) archeologische waarde (WR-AW): - historische kern Weert, - hoeven, kasteel-, kerk-, kloosterterreinen, schansen, - (water-)molenlocaties, AMK terreinen (zeer hoge waarde)	Een onderzoeksverplichting bij ingrepen dieper dan 40 cm - Mv en groter dan 50 m ²
Categorie 3. Gebieden van archeologische waarde (WR-AW) - historische kernen overig (dorpen en gehuchten)	Een onderzoeksverplichting bij ingrepen dieper dan 40 cm - Mv en groter dan 250 m ²

- AMK-terreinen van (hoge) archeologische waarde

Categorie 4. Gebieden met verwachtingswaarde hoog (WR-Ah)	Een onderzoeksverplichting bij ingrepen dieper dan 40 cm - Mv en groter dan 250 m ²
Categorie 6. Gebieden met verwachtingswaarde laag	geen onderzoeksplicht, tenzij MER-plichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer of Tracéwet
Categorie 7. Gebieden zonder archeologische verwachting of archeologisch vrijgegeven gebieden	geen onderzoeksplicht, tenzij MER-plichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer of Tracéwet

Tabel 1 Overzicht van archeologie categorieën en het bijbehorende gemeentelijk beleid van de gemeente Nederweert voor plangebied Aan Veertien.

Figuur 2. Uitsnede met plangebied archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart gemeente Nederweert (2010).

**Aan Veertien
Nederweert**

Plangebied

Archeologie

- Vondstlocaties
- Onderzoeksmeldingen

Archeologische monumenten

- Terrein van hoge archeologische waarde

datum: 15-4-2021
schaal (A4): 1:10.000

0 50 100 150 200 m

N

Datum: 27 april 2021

2.2.1 AMK-terreinen

De Archeologische Monumenten Kaart (AMK) geeft terreinen weer van archeologische waarde, hoge archeologische waarde, zeer hoge archeologische waarde en beschermde terreinen met zeer hoge archeologische waarde. De waardevolle terreinen worden als planologische dubbelbestemming in bestemmingsplannen opgenomen.

Uit de AMK blijkt dat het plangebied AMK-terrein 16664 raakt. Dit betreffen de diverse historische bebouwingslocaties langs oude wegen (Middeleeuwen laat - Nieuwe tijd) (Figuur 3).

2.2.2 Archis 3: Vondstlocaties en eerder uitgevoerd onderzoek

Vondstlocaties vertegenwoordigen bekende archeologische waarden en betreffen locaties waar tijdens eerder uitgevoerd onderzoek archeologische waarnemingen zijn gedaan, oftewel waar vondsten, sporen of structuren zijn aangetroffen. Deze zijn geregistreerd in het archeologisch informatiesysteem Archis 3. Uit Archis blijkt dat er zich in het plangebied geen archeologische vondstlocaties bevinden.

Vondstlocatie 3226768100

De dichtstbijzijnde vondstlocatie betreft het voormalige schansterrein, de zogenaamde boeren- of vluchtschans. Deze schans was omgeven door een wal, gracht en pallisade (Archis3). De schans dateert waarschijnlijk uit de 17de eeuw.

Onderzoeksmelding 2072785100

Het noordelijk deel van het plangebied (uitbreidingslocatie 1), is al onderzocht, dit betreft onderzoeksmelding 2072785100. Synthegra BV heeft hier in 2005 een archeologisch booronderzoek uitgevoerd, vervolgens is dit terrein vrijgegeven.

Het rapport van Synthegra BV is niet beschikbaar via Archis3 of via Dans Easy.

Onderzoeksmelding 2174675100

In het zuiden van het plangebied heeft Oranjewoud BV in 2007 een archeologisch booronderzoek uitgevoerd. Aanleiding tot het uitvoeren van het archeologisch vooronderzoek was de toekomstige uitbreiding van het bestaande terrein waarop een nieuwe hal zal worden gerealiseerd. Op basis van het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat de specifieke archeologische verwachting sterk samenhangt met de geomorfologische en bodemkundige situatie (Spoelstra en Sophie, 2007).

‘In het plangebied kunnen zowel resten van mobiele bewoning uit de periode midden-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum als van permanente nederzettingen vanaf het Neolithicum worden verwacht. Daarnaast kunnen grafmonumenten en urnenvelden worden aangetroffen, alsmede votiefdepots. In het plangebied komen hoge zwarte enkeerdgronden voor, waarvan het plaggendek sinds de vroege middeleeuwen is opgebracht. Eventueel aanwezige oudere archeologische sporen en resten zijn hieronder waarschijnlijk goed bewaard gebleven. De bovengrond is waarschijnlijk enigszins verstoord als gevolg van eerdere saneringen en agrarische activiteiten.’ (Spoelstra en Sophie, 2007).

Op basis van de resultaten van het veldonderzoek is geconcludeerd dat er sprake is van een redelijk tot goed intact bodemprofiel. Daarbij valt de aanwezigheid van een archeologische vindplaats niet uit te sluiten. Omdat de bodemroerende ingrepen beperkt bleven is geen archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk gebleken (Spoelstra en Sophie, 2007).

2.3 Verwachting archeologie

Het plangebied raakt zones met een hoge en een lage verwachting op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert. Daarnaast raakt het plangebied een AMK-terrein (Figuur 2). Het AMK-terrein betreft de bebouwingslocaties langs oude wegen.

Uitbreidingszones 2 en 3 raken een zone met een lage archeologische verwachting. Daarnaast bevinden deze zones zich in het Provinciaal Aandachtsgebied Eiland van Weert. Dit eiland heeft een groot

onderzoekspotentieel voor de Late Prehistorie t/m de Middeleeuwen (Provincie Limburg, 2008). De natte periferie van het eiland van Weert heeft een vergelijkbaar potentieel als de Peel, namelijk voor vuursteenvindplaatsen nabij vennen en beeklopen.

Landschap

Geomorfologisch raakt het plangebied een dekzandvlakte en in het zuiden dekzandwelvingen. Ten zuiden van deze welvingen bevindt zich de hoger gelegen dekzandrug waarop Ospel en Nederweert zich bevinden. De bodem van het plangebied bestaat van het noorden naar het zuiden uit Poldervaaggronden, Beekeerdgronden en Hoge zwarte enkeerdgronden.

Historisch kaartmateriaal

Op de historische kaart van 1844 is het onderscheid tussen het noorden en zuiden van het plangebied goed zichtbaar (Figuur 4 en Figuur 5). Het noordelijk deel van het plangebied behoort tot de onontgonnen woeste gronden. Dit betreft een relatief laaggelegen natte zone. Ten noorden van het plangebied bevonden zich verschillende vennen.

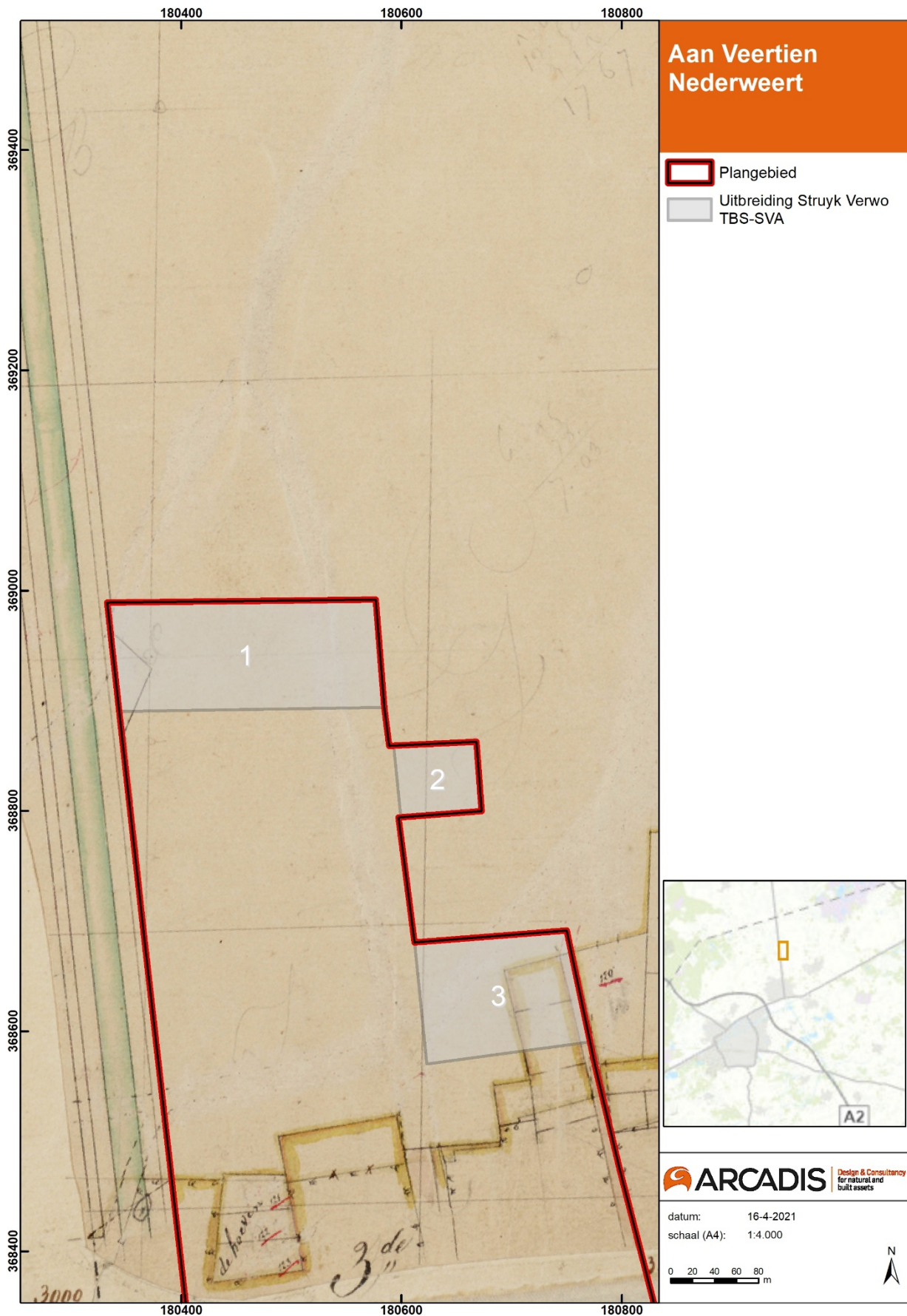
De zone vanaf het bedrijfsterrein van Konings Transportbandenbouw BV tot aan de brug ten zuiden daarvan betreft de overgang van beekeerdgronden op de dekzandvlakte naar enkeerdgronden op de dekzandwelvingen. Dit gebied werd voornamelijk gebruikt als hooi- en weiland. Ten zuiden van de brug en de Winnerstraat, op de hoger gelegen dekzandwelvingen met enkeerdgronden bevinden zich in de 19de eeuw voornamelijk bouwlanden.

De bebouwing in Nederweert heeft zich in het verleden voornamelijk in linten naast wegen gevormd. Het plangebied raakt in het zuiden de Nieuwstraat waaraan deze lintbebouwing zich bevindt. Hier wordt de verwachting op bewoningsresten hoog ingeschat. De zone betreft een AMK-terrein (Archis3). Ten noorden van de Nieuwstraat bevindt zich nog een bebouwde locatie op de kaart van 1844 aan de Winnerstraat 19 (Figuur 4 en Figuur 5). Deze lijkt gedeeltelijk overeen te komen met de huidige bebouwing. Een groot deel van de zone aan de Nieuwstraat is tegenwoordig bebouwd waardoor er verstoring van de bodem plaats kan hebben gevonden.

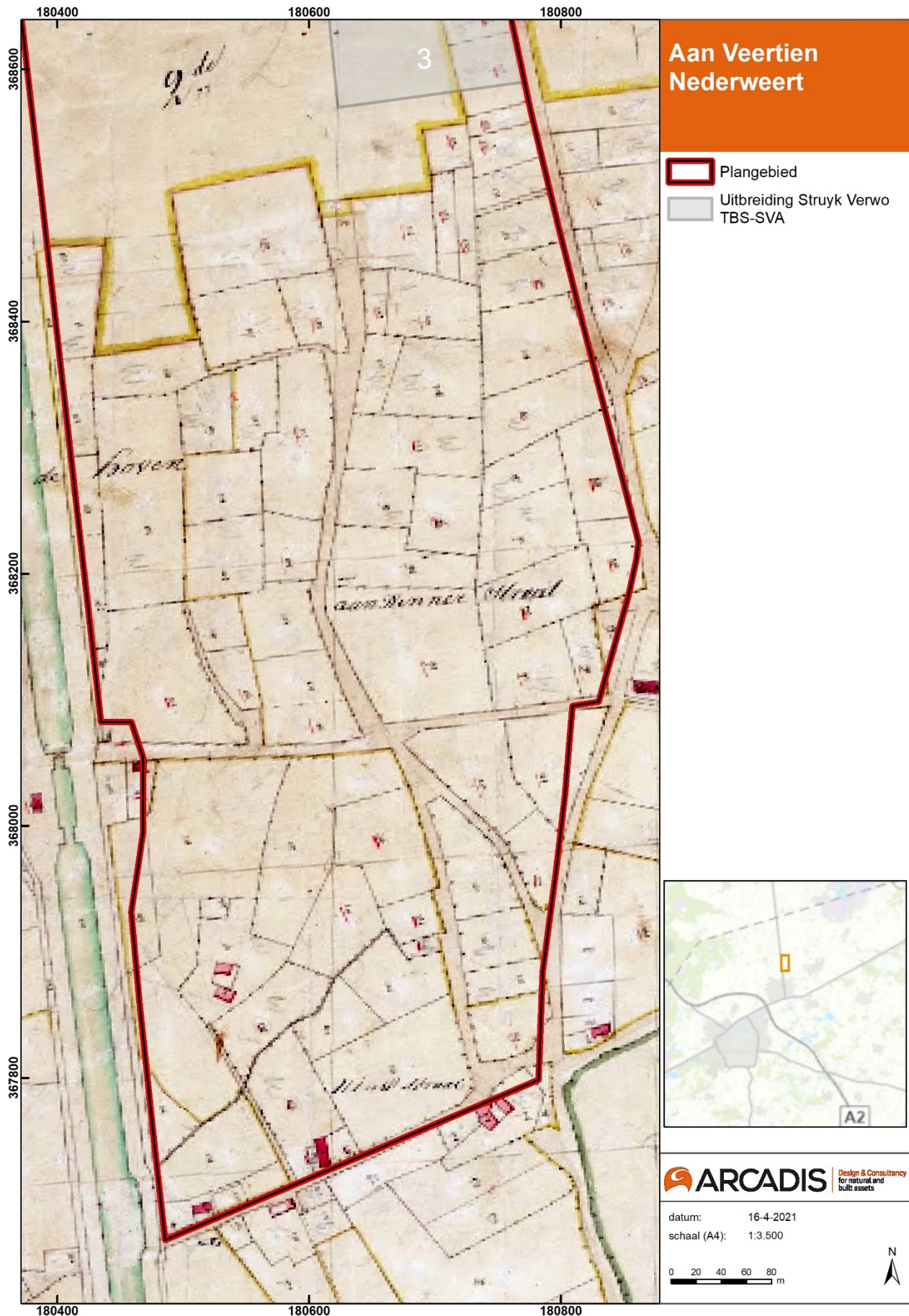
Conclusie archeologische verwachting

Van het noorden naar het zuiden neemt de hoogte en de archeologische verwachting op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert toe. Deze verwachting is afgestemd op de geomorfologische en bodemkundige zones en op de bewoningssporen en archeologische resten die door het plangebied geraakt worden.

In het plangebied kunnen resten worden aangetroffen vanaf het Paleolithicum. In het zuiden van het plangebied is de kans op het aantreffen van in tact archeologische resten groter door de aanwezigheid van een enkeerddek. In het noorden van het plangebied is de kans kleiner, hier ontbreekt een enkeerddek waardoor de kans op verstoring van het pleistocene niveau door bijvoorbeeld agrarische activiteiten groter is.

Figuur 4 Het noordelijke deel van het plangebied op de historische kaart van 1842.

Figuur 5 Het zuidelijke deel van het plangebied op de historische kaart van 1842.

3 CONCLUSIE EN ADVIES

3.1 Conclusie

Het plangebied ligt ten noorden van Nederweert/Budschop aan de oostzijde van de kanaaldijk en de Zuid-Willemsvaart. De door Struyk Verwo TBS-SVA te ontwikkelen percelen bestaan momenteel uit gras- en bouwlanden. De drie locaties voor uitbreiding zijn te zien in Figuur 1. De uitbreidingen hebben in totaal een oppervlakte van ongeveer 4,4 ha. Het totale plangebied waarop het bedrijventerrein Aan Veertien wordt ontwikkeld heeft een oppervlakte van ongeveer 44 ha. Alleen binnen de uitbreidingslocaties worden ingrepen gepland. De definitieve diepte en oppervlakte van de maatregelen zijn bij het schrijven van de QuickScan niet bekend.

Uitbreidingslocatie 1:

Uitbreidingslocatie 1 raakt een gebied waarvoor archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden (Groen omlijnd). Daarnaast geldt voor deze locatie geen verwachting en geen onderzoekspllicht (tenzij MER-plichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer). Het gebied is in 2005 onderzocht en vrijgegeven. In dit gebied hoeft geen archeologisch onderzoek meer plaats te vinden.

Uitbreidingslocatie 2 en 3:

Op de verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert is te zien dat uitbreidingslocaties 2 en 3 zijn gelegen in een gebied met een lage archeologische verwachtingswaarde (categorie 6). Hiervoor geldt geen onderzoekspllicht (tenzij MER-plichtig of project vallend onder Wet Milieubeheer). In deze gebieden hoeft eveneens geen archeologisch onderzoek meer plaats te vinden.

Daarnaast bevinden deze locaties zich binnen het Provinciaal Aandachtsgebied van de provincie Limburg (Provincie Limburg, 2008). Tot op heden heeft de provinciale status van het centrale dekzandeiland als 'Provinciaal Aandachtsgebied' niet geleid tot een beleidsmatige meerwaarde boven het gemeentelijke beleid.

Het totale plangebied

Van het noorden naar het zuiden neemt de hoogte en de archeologische verwachting op de archeologische verwachtings- en beleidskaart van de gemeente Nederweert toe. Deze verwachting is afgestemd op de geomorfologische en bodemkundige zones die door het plangebied geraakt worden. In het zuiden raakt het plangebied zones met een hoge verwachtingswaarde en een AMK-terrein.

Bodemroerende ingrepen in het zuiden van het plangebied zijn onderzoekspllichtig als deze de vrijstellingsgrenzen weergegeven in Tabel 1 overschrijden. In het plangebied kunnen resten worden aangetroffen vanaf het Paleolithicum (oude steentijd). In het zuiden van het plangebied is de kans op het aantreffen van in tact archeologische resten groter door de aanwezigheid van een enkeerddek. In het noorden van het plangebied is de kans kleiner. Hier ontbreekt een enkeerddek waardoor de kans op versterking van het Pleistocene niveau, waarin archeologische resten kunnen worden gevonden, door bijvoorbeeld agrarische activiteiten groter is.

3.2 Advies

Binnen de drie uitbreidingslocaties in het plangebied gaan bodemverstoringende werkzaamheden plaatsvinden. Op basis van de resultaten van deze QuickScan archeologie waarbij de bekende en de te verwachte archeologische waarden zijn geïnventariseerd, is onderstaand advies opgesteld.

Voor alle drie de uitbreidingslocaties van Struyk Verwo TBS-SVA geldt geen onderzoeksverplichting voor archeologie daar de kans op het aantreffen van archeologische resten conform de archeologische beleids- en verwachtingskaart laag wordt ingeschat. Om deze reden wordt geadviseerd geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren voor deze drie locaties.

Dit advies geldt alleen voor de drie uitbreidingslocaties van Struyk Verwo TBS-SVA. Indien er bodemroerende werkzaamheden moeten worden uitgevoerd in de rest van het plangebied kan archeologisch

vervolgonderzoek verplicht zijn. Deze verplichting hangt af van de oppervlakte en diepte van de ingrepen en de beleidszones die geraakt zouden worden.

Bij graafwerkzaamheden kunnen (niet voorspelbare) archeologische vondsten worden aangetroffen, zoals bedoeld in artikel 5.10 van de Erfgoedwet 2016. In dat geval moet hiervan melding worden gedaan bij het Bevoegd Gezag.

Het verdient aanbeveling de QuickScan voor te leggen aan het Bevoegd Gezag, in dit geval de gemeente Nederweert. Het Bevoegd Gezag kan van het door Arcadis gegeven advies afwijken.

BRONNEN

Provincie Limburg: Nota Provinciale archeologische aandachtsgebieden, Archeologisch selectiedocument; Maastricht: 2008.

Spoelstra, A., Sophie, G. (2007) *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek ten behoeve van uitbreiding Verzinkerij Van Aert B.V.* Archeologisch Rapport 2007/114

Kortland, F.P. (2010) *Nota Archeologiebeleid gemeenten Weert en Nederweert Naar een implementatie van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg in het gemeentelijke beleid.* ArchAeO-Rapport 0915.

Digitale bronnen:

Archeologisch Informatiesysteem Archis3; Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed (RCE).

Archeologische Monumenten Kaart (AMK).

Archeologische verwachtingskaart en beleidskaart van de gemeente Nederweert.

Bestemmingsplannen gemeente Nederweert; Ruimtelijke Plannen website.

COLOFON

QUICKSCAN ARCHEOLOGIE
AAN VEERTIEN, GEMEENTE NEDERWEERT

KLANT

Struyk Verwo TBS-SVA

AUTEUR

Dirk Knapen en Ineke de Jongh

ONZE REFERENTIE

Document zonder kenmerk

DATUM

27 april 2021

STATUS

Concept

GECONTROLEERD DOOR

Ineke de Jongh

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com